

סוג הבחינה: א. בגרות לבתי ספר על-יסודיים
ב. בגרות לנבחנים אקסטרניים
מועד הבחינה: קיץ תשע"ב, 2012
מספר השאלון: 216,932631

יהדות

לבתי ספר עצמאיים

3 יחידות לימוד

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה: שלוש שעות.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.

פרק ראשון	—	דינים	—	(6×10)	—	60 נקודות
פרק שני	—	יהדות	—	(8×5)	—	40 נקודות
				סה"כ	—	100 נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.

ד. הוראות מיוחדות: אין.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

ב ה צ ל ח ה !

ה ש א ל ו ת

פרק ראשון – דינים (60 נקודות)

ענה על עשר מהשאלות 1-12.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 6 נקודות).

הלכות ברכות השחר

1. א. מי שנזכר לאחר שהתפלל תפילת שחרית שלא אמר את ברכות השחר – מה דינו? נמק.

(2 נקודות)

ב. מי שנזכר לאחר התפילה שלא בירך את ברכות התורה – מה דינו? (2 נקודות)

ג. מדוע אין עונים אמן אחר ברכת "המעביר שינה מעיני ותנומה מעפעפי"? (2 נקודות)

הלכות רוטב ומשקה של פירות וירקות

2. א. איזו ברכה מברכים על מיץ שנשחט מגזר, ואיזו ברכה מברכים על מיץ שנשחט

מענבים? נמק. (3 נקודות)

ב. (1) באיזה מקרה מברכים על רוטב שנוצר מבישול ירקות "בורא פרי האדמה"?

(נקודה אחת)

(2) ציין שני מקרים שבהם מברכים על רוטב שנוצר מבישול ירקות "שהכול נהיה בדברו".

(2 נקודות)

הלכות שבת

3. מלאכת הבונה ומלאכת הסותר

ציין בנוגע לכל אחת מהפעולות א-ג אם היא אסורה בשבת, ונמק את הדין.

א. לפרוס גגון של עגלת תינוקות הקבוע בעגלה (2 נקודות)

ב. לפרוס כיסוי פלסטי על עגלת תינוקות כדי להגן עליה מפני הגשמים (2 נקודות)

ג. להעמיד מחיצה ארעית כדי להפריד בין גברים לנשים (2 נקודות)

4. מלאכת המכבה

א. לצורך מה מותר לכבות שרפה בשבת, ולצורך מה אסור? (2 נקודות)

ב. אילו משקים מותר לשפוך סביב אש שאחזה בבגד, ואיזה משקה אסור? מדוע הוא אסור?

(2 נקודות)

ג. למי אסור להוציא חפצים מבית בוער כדי להצילם מהאש, ולמי מותר? נמק. (2 נקודות)

/המשך בעמוד 3/

5. דיני מעשה שבת

- א. באיזה אופן ובאיזה תנאי מותר לומר בשבת לנכרי שיעשה מלאכה? (2 נקודות)
- ב. האם בארץ קרה מותר לומר בשבת לנכרי שיסיק את החדר? נמק. (2 נקודות)
- ג. בארץ את המושג "כדי שיעשו", והסבר את הטעם לתקנתו. (2 נקודות)

הלכות יום-טוב

6. א. לצורך איזו רחיצה (של איבר בגופו) מותר לחמם מים ביום-טוב? (נקודה אחת)
- ב. באיזה אופן ובאיזה תנאי מותר לחמם מים ביום-טוב לצורך רחיצת תינוק בריא?
- ג. האם מותר לבשל ביום-טוב אוכל עבור בעלי חיים? נמק. (2 נקודות)

הלכות חנוכה

7. א. מדוע יש בחנוכייה נר "שמש"? היכן צריך להציב אותו, ומדוע? (2 נקודות)
- ב. ציין מקרה אחד שבו יש להדליק נרות חנוכה בלא ברכה. (2 נקודות)
- ג. האם אישה יכולה להוציא את בני ביתה ידי חובת הדלקת נרות חנוכה? נמק. (2 נקודות)

הלכות חלה

8. א. (1) מהו שיעור העיסה שחובה להפריש ממנה חלה?
- (2) איזו כמות יש להפריש מהעיסה, ומה עושים עם החלק שהופרש?
- ג. (3 נקודות)
- ב. מה מברכים כשמפרישים חלה? (נקודה אחת)
- ג. באילו משקים יש ללוש את העיסה כדי שתתחייב בהפרשת חלה בברכה? (2 נקודות)

הלכות נזקי ממון והלכות נזקי הגוף

9. א. האם מותר לאדם להציל את ממונו באופן שיזיק לממון חברו? ציין שני מצבים. (2 נקודות)
- ב. "כל המרים יד על חברו להכותו... נקרא רשע".
- ג. האם מותר להכות אדם כדי להציל אדם אחר? (2 נקודות)
- ג. הסבר את האיסור "לא תעמד על דם רעך". (2 נקודות)

הלכות ערלה ונטע רבעי

10. א. מה המקור לאיסור ערלה בארץ־ישראל, ומה המקור לאיסור זה בחוץ־לארץ? (2 נקודות)
- ב. פרי ערלה, קליפה של פרי ערלה, ענף עץ ערלה — ציין בנוגע לכל אחד מהם, אם הוא מותר בהנאה. (2 נקודות)
- ג. מהו נטע רבעי, ומה דינו? (2 נקודות)

מידות טובות

11. א. על מי נאמר "אל תהי צדיק הרבה ואל תתחכם... למה תשומם"? הבא שתי דוגמאות. (2 נקודות)
- ב. מהי המשמעות המעשית של הציווי "והייתם נקיים מה' ומישראל"? (2 נקודות)
- ג. ציין שתי הנהגות שאדם צריך לנהוג בהן כדי להתרחק ממידת הכעס. (2 נקודות)

איסור לשון הרע

12. א. הסבר את המושגים "לשון הרע", "מוציא שם רע". (2 נקודות)
- ב. הבא שתי דוגמאות לאבק לשון הרע. (2 נקודות)
- ג. "מה תקנתו של אדם שלא יבוא לידי לשון הרע?"
- מה עונה על כך בעל הקיצור שולחן ערוך? (2 נקודות)

פרק שני – יהדות (40 נקודות)

ענה על חמש מהשאלות 13-18.

בשאלות שבחרת, ענה על כל הסעיפים (לכל שאלה – 8 נקודות).

פרקי אבות, פרק ד'

13. א. "כל המכבד את התורה – גופו מכובד על הבריות" (משנה ו').

הסבר, על פי ברטנורה, מי הוא "המכבד את התורה". (3 נקודות)

ב. ברטנורה כתב על שלוש מידות שהזוכה בכל אחת מהן הוא "נכבד מעצמו בעיני אלוים ואדם".

כתוב מה הן שלוש המידות, והסבר אותן. (3 נקודות)

ג. "כי מכבדי אכבד ...".

הסבר, על פי ברטנורה, כיצד לומדים מפסוק זה ש"איזהו מכובד – המכבד את הבריות". (2 נקודות)

רמב"ם, הלכות תשובה

14. א. מנה ארבע מהפעולות שמדרכי בעל תשובה לעשותן. (3 נקודות)

ב. על אילו חטאים צריך להתוודות ברבים, ועל אילו חטאים אסור להתוודות ברבים? (2 נקודות)

ג. מהו הדין אם חברו אינו רוצה למחול לו, ומהו הדין אם רבו אינו רוצה למחול לו? (3 נקודות)

רמב"ן, פירוש התורה, ויקרא, י"ח, כ"ה

15. א. מה ההבדל בין השגחתו של הקב"ה על ארץ-ישראל לבין השגחתו על העולם כולו? (4 נקודות)

ב. "והנה קידש העם היושב בארצו בקדושת העריות וברובי המצוות להיותם לשמו". הסבר דברים אלה. (4 נקודות)

רמב"ן, פירוש התורה, ויקרא, י"ט, י"ט

16. א. הבא שתי דוגמאות למצוות שהן "חוקים". (3 נקודות)

ב. הסבר מה הם "חוקים", לפי רש"י ולפי רמב"ן. (5 נקודות)

ספר החינוך, מצוות קידוש שבת בדברים; מצווה שלא לעשות מלאכה בשבת

17. א. (1) מדוע קידוש השבת נעשה דווקא ביין? (2 נקודות)
- (2) מי חייב במצווה זו? (נקודה אחת)
- ב. מה הם הטעמים לאיסור מלאכה בשבת? (3 נקודות)
- ג. על העושה מלאכה בשבת נאמר: "עובר עליה במזיד – נסקל".
- אילו שני תנאים חייבים להתקיים כדי שיתחייב אדם בדין זה? (2 נקודות)

ספר החינוך, מצווה שלא להתאווות

18. א. כיצד מסביר בעל ספר החינוך (על פי רמב"ם) את האיסורים "לא תתאוה" ו"לא תחמד"? (3 נקודות)
- ב. "איך יהיה בידו של אדם למנוע לבבו מהתאווות?"
- מה עונה על כך בעל ספר החינוך? (3 נקודות)
- ג. מי חייב במצווה זו? (2 נקודות)

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך